

Rauman kaupungin rakennusvalvonta
piritta.ernvall@rauma.fi
kirjaamo.ympla@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntö 10.9.2024

**Aihe Rauma, poikkeamislupahakemus kiinteistölle 684-2-31-194 osoitteessa
Tehtaankatu 9**

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien poikkeuslupahakemusta osoitteessa Tehtaankatu 9 (684-2-31-194) sijaitsevan asuinrakennuksen ikkunoiden muuttamista puuikkunoista puu-alumiinipuitteisiksi ikkunoiksi.

Kyseessä on aivan 1900-luvun alussa valmistunut uusrenessanssityylinen hirsirunkoinen asuinrakennus, jonka ikkunat ovat uusittu 1960-luvun paikkeilla nykyisiksi vaakajaollisiksi puupuitteisiksi ikkunoiksi. Ikkunoiden puitte koko on säilynyt alkuperäisenä. Poikkeuslupan hakija haluaa uusia ikkunat puu-alumiini-puitteisillä ikkunoilla. Hakija on esittänyt tärkeimmiksi perusteiksi, että ikkunoista halutaan nykyaikaisia, huoltovapaita ja energiatehokkaita.

Korjaus- ja rakentamistapaohjeissa mainitaan kaava-alueen puutalojen osalta, että *Korjaus ja muutostyöt tulee tehdä kunnioittaen rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria, materiaaleja ja yksityiskohtia. Tehtävien toimenpiteiden tulee perustua riittäviin selvityksiin. Tarpeetonta uusimista ja korjaamista tulee välttää. Korjaustoimenpiteiden tekijöiltä vaaditaan perinteisten rakennustapojen hallintaa.*

Osoitteessa Tehtaankatu 9 sijaitsevan rakennuksen osalta rakentamis- ja korjaustapaohjeissa mainitaan, että *Rakennuksen julkisivut ovat muuten hyvin säilyneet, mutta ikkunat on vaihdettu. Ikkuna-aukkojen koko ja listoitukset ovat pääosin säilyneet. Ikkunat tulisi uusia vanhan mallin mukaisesti T-ikkunoiksi ohjeistuksen mukaan. [...] Ikkunat ja ulko-ovet tulee sijoittaa syvyyssuunnassa mahdollisimman lähelle julkisivupintaa.*

Kiinteistö sijoittuu Vanhan Rauman maailmanperintökohteen suoja-alueelle. Lisäksi kiinteistö kuuluu alueeseen, joka on huomioitu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) maakunnallisesti merkittäväksi kokonaisuudeksi. Alue osoitettiin maakunnallisesti merkittäväksi myös tekeillä olevaa

maakuntakaavaa varten toteutetussa Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventoinnissa.

Kiinteistö kuuluu alueeseen, jossa on voimassa asemakaava vuodelta 2023. Kiinteistön asuinrakennusta koskee kaavassa merkintä sr-18 sekä korttelia merkintä ek, joka velvoittaa noudattamaan asemakaavan liitteenä toimitettuja rakentamistapaohjeita. Merkintään sr-18 liittyy kaavamääräys: *Suojeltava rakennus, joka on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksen hirsirunko, kattomuoto, ikkunoiden aukot, muodot ja jako, rakennukselle ominaiset yksityiskohdat sekä julkisivuissa käytetty materiaali ja sen laatu tulee säilyttää. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että ne sopivat rakennuksen kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Milloin rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu rakentamistoimenpiteitä tämän tavoitteen vastaisesti, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjattava eheyttäen. Tarkemmat määräykset on annettu tässä kaavassa noudatettavaksi sidotussa rakentamis- ja korjaustapaohjeessa. Rakennusta muuttavista korjaus- ja muista toimenpiteistä on hankkeeseen ryhtyvän pyydettävä Satakunnan Museon lausunto.*

Satakunnan Museon kannanotto

Alueella on voimassa tuore, vuonna 2023 hyväksytty asemakaava, jonka tueksi on laadittu rakentamis- ja korjaustapaohjeistus. Satakunnan Museo näkee ongelmallisena, että näinkin uudesta ja perusteellisesti laaditusta kaavasta lähdetään välittömästi poikkeamaan. Poikkeamishakemuksen perusteissa on mainittu, että tällä alueella ei tulisi jatkaa ”Vanhan Rauman asemakaavoitusta”. Satakunnan Museo huomauttaa, että alkuperäisiä laadukkaita materiaaleja sekä yksityiskohtia vaalitaan kaavalla suojelluissa rakennuksissa myös Vanhan Rauman ulkopuolella.

Tällä hetkellä Suomesta saa tehdasvalmisteisia sisään-ulos avautuvia puuikkunoita. Esimerkiksi Porissa Reposaaressa puukoulukorttelin - joka toimii edelleen koulu- ja päiväkotikäytössä - ikkunat uusittiin vuosina 2023–2024 kotimaisilla tehdasvalmisteisilla puuikkunoilla, jotka sopivat materiaaliltaan, mittakaavaltaan ja yksityiskohdiltaan arvokkaaseen kokonaisuuteen. Raumalta löytyy vastaavia esimerkkejä myös Vanhan Rauman ulkopuolelta. Vaikka puitemalli säilyisi alkuperäisenä tai alkuperäistä vastaavana, nousevat iäkkäissä perinteistä puuarkkitehtuuria edustavissa rakennuksissa yksityiskohdat ja materiaalit keskeiseen rooliin. Pelkkä huoltovapaus ei ole riittävä peruste toteuttaa

mittakaavaltaan ja yksityiskohdiltaan poikkeavia puu-alumiini-puitteisia ikkunoita maakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä sijaitsevaan kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävään puurakennukseen. Näin ei toimita myöskään muiden rakennusosien tai materiaalien kanssa. Rakennukset sekä niissä käytetyt materiaalit tarvitsevat joka tapauksessa ylläpitoa ja aika ajoin huoltoa, myös puu-alumiini-puitteiset ikkunat.

Satakunnan Museo näkee, että poikkeuslupaa ei tule myöntää, vaan hankkeessa tulee edetä tuoreita kaavamääräyksiä ja alueelle laadittuja rakentamis- ja korjaustapaohjeita noudattaen käyttämällä rakennuksen alkuperäisiin ominaispiirteisiin sekä arvoihin paremmin soveltuvia materiaaleja.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja (sij.) Akuliina Aartolahti

Tutkija Olli Joukio

Korjausrakentamisen asiantuntija Kalle Virtanen

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Rauman kaupungin kaavoitus/Mervi Tammi
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä